

Algemeen	
Onderwerp	Digitalisering MKB en toekomst SPOT035
Van	Kevin van Pernis
Datum	15-8-2023
Verspreiden	Ja
Kenmerk	-

Onderwerp: Strategie digitalisering mkb en toekomst SPOT035

Aanleiding

Op 7 november 2020 is de 'MKB Deal SPOT035, digitale strategie voor het mkb' gesloten tussen Gemeente Hilversum en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Met de MKB Deal beoogden partijen om het regionale mkb in de Gooi & Vechtstreek te kunnen versterken door de kansen van digitalisering te benutten. Op 31 december 2023 loopt de MKB-Deal SPOT035 echter af. Hiermee eindigt ook de jaarlijkse bijdrage van het ministerie van EZK van €118.430 per jaar. De vraag die voor ligt is wat de digitaliseringsvisie van regiogemeenten voor de komende jaren is en wat dit dan concreet betekent voor de ondersteuning van het brede mkb in de regio op dit gebied.

Inleiding

Het midden- en kleinbedrijf (mkb) vormt het economisch fundament van onze samenleving. Maar liefst 95% van de bedrijven behoort tot het micro- en kleinbedrijf. De Gooi & Vechtstreek kenmerkt zich door relatief veel zzp'ers en kleinbedrijven. Het verdienvermogen van deze bedrijven beïnvloedt daarmee de groeikracht van onze regionale economie in grote mate. Digitalisering is een van de grote transities waar zij mee geconfronteerd worden en de ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Digitaal 'volwassen' bedrijven zijn concurrerder en productiever.

Bedrijven die geen aansluiting vinden op de digitale transitie zijn echter kwetsbaar. Om van deze digitale transitie te kunnen profiteren zal het brede mkb in de regio snel aansluiting moeten vinden, zowel in kennis als digitale vaardigheden. De toenemende krapte op de arbeidsmarkt maken daarnaast dat arbeidsbesparende technologische en digitale innovaties in verschillende sectoren hard nodig zijn. Ondernemers zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk om hier actie op te ondernemen. Er is echter ook een groot maatschappelijk belang aan de kant van de overheid (inclusief gemeenten) om deze bedrijven hierin te ondersteunen. Vanuit het belang van deze opgave is eind 2020 de MKB-Deal SPOT035 gestart.

SPOT035: digitale strategie voor mkb

SPOT035 is een samenwerkingsverband bestaande uit Hogeschool van Amsterdam, Gemeente Hilversum, Regio Gooi & Vechtstreek en ondernemersverenigingen. De coördinatie en uitvoering van het projectplan wordt gedaan door de Hogeschool van Amsterdam. SPOT035 is nu 2,5 jaar onderweg en het einde van de looptijd is in zicht. Door middel van intake, advies en begeleiding met implementatie heeft SPOT035 een eerste 'ring' van ondernemers geholpen met hun digitaliseringsvraagstukken. Een tweede 'ring' van ondernemers is bewust geworden van het nut en de noodzaak van digitalisering voor hun onderneming en heeft vervolgens al dan niet de stap naar realisatie gezet buiten SPOT035 om. Ondanks alle inspanningen blijft het aantal mkb'ers dat zich bij SPOT035 meldt en concreet met digitalisering aan de slag gaat achter op de doelstellingen. Daarnaast is gebleken dat veranderingen in omzet of prestaties van deelnemende bedrijven moeilijk te correleren zijn met de digitaliseringsslag die zij via SPOT035 hebben gemaakt. Themaworkshops die vanuit

SPOT035 ism bedrijvenverenigingen werden georganiseerd zijn overigens wel goed bezocht. Tientallen medewerkers van bedrijven hebben hierdoor nieuwe kennis en/of vaardigheden kunnen opdoen.

Desalniettemin blijft de opgave staan en kunnen regiogemeenten op basis van de ervaringen die SPOT035 heeft opgedaan een strategie ontwikkelen voor een vervolg. Europees en landelijk beleid geven hier ook voldoende aanleiding toe: het ministerie van EZK streeft ernaar dat in 2030 ten minste 95% van alle mkb'ers een digitaal basisoniveau heeft en maar liefst 70% van het mkb geavanceerde digitale technologieën zoals kunstmatige intelligentie of big data toepast. De regiogemeenten van de Gooi & Vechtstreek hebben (nog) geen gezamenlijke visie en lange termijn doelstelling voor digitalisering van het mkb in de regio vanaf 2024 en verder.

Hoe groot is de opgave?

De provincie Utrecht en de ROM hebben in 2022 Birch de opdracht gegeven voor strategische ondersteuning op dit thema. Hiervoor heeft Birch in het najaar een [onderzoeksrapportage met aanbevelingen](#) opgeleverd ten behoeve van een digitaliseringsvisie voor het mkb in de regio Utrecht. Hun conclusie: Ongeveer 40% van het micro-en kleinbedrijf is niet of nauwelijks gedigitaliseerd. Gooi en Vechtstreek huisvest veel zzp'ers (ruim 20.000, ca. 75% van het totale aantal bedrijven) en middel- en kleinbedrijven (6500, ca 25%) en slechts een honderdtal grootbedrijven met meer dan 100 medewerkers. Dat zou betekenen dat 2600 mkb'ers en 8000 zzp'ers onvoldoende gedigitaliseerd zijn, bijvoorbeeld in het aanbieden van hun diensten of het digitaal in kaart brengen van materiaalverbruik. Niet voor alle ondernemingen is digitalisering echter even van belang. Bedrijven die hoog scoren op *digital impact* (mate van impact die digitalisering heeft op de onderneming en diens personeel) en laag scoren op *digital readiness* (in hoeverre is de ondernemer voorbereid op de digitale transitie) zijn het meest kwetsbaar. Er is echter geen informatie beschikbaar over hoeveel bedrijven dit betreft in onze regio. Birch adviseerde in haar rapportage om naar nieuwe mogelijkheden te zoeken om micro- en klein mkb een digitaliseringsslag te laten maken in de regio.

Regionaal wordt er weinig prioriteit en aandacht gegeven aan het thema digitalisering van het mkb. Dit komt o.a. naar voren op basis van de gemeentelijke coalitieakkoorden. Daarnaast zijn er geen beschikbare middelen voor het ondersteunen van het mkb in hun digitaliseringsopgaven bij de overheden (provincie en gemeenten). Hilversum investeert in ieder geval wel in mkb-ondersteuning via SPOT035 tot eind 2023, net als de regio Gooi & Vechtstreek.

Inmiddels zijn er landelijk ook verschillende ontwikkelingen:

- Bedrijven uit de maakindustrie kunnen zich aansluiten bij de Hub Noordwest uit het *Smart Industry programma*. Het Smart Industry programma heeft als doel om digitalisering zo goed mogelijk te benutten in de brede maakindustrie. De Schaalsprongagenda 2022-2026 die door het ministerie van EZK en verschillende ondernemersorganisaties is uitgebracht, moet het bereik van dat programma gaan vergroten. Centraal staat het doel om 1.000 bedrijven een significante stap te laten zetten op het gebied van digitalisering van de fabriek.
- De *Europese Digitale Innovatie Hub (EDIH) Noord-West* is in december 2022 gestart en richt zich primair op het innovatief mkb uit de sectoren Media, Health, Agri en Smart Industry in de provincies Utrecht, Noord-Holland en Flevoland. Het gaat dan om mkb bedrijven die toe zijn aan de volgende stap in het werken met bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie. De EDIH's bieden het mkb advies, kennis en vaardigheden, helpen bij het zoeken naar financiering en bieden toegang tot een landelijk en internationaal netwerk. ROM Utrecht heeft inmiddels een EDIH programmamanager aangesteld.
- De *Wet bevordering digitale weerbaarheid bedrijven* moet de minister van EZK nieuwe taken en bevoegdheden geven, zodat bedrijven proactief door de overheid kunnen worden benaderd om hen te informeren en adviseren over kwetsbaarheden of dreigingen die betrekking hebben op hun netwerk- en informatiesystemen. Het gaat om bedrijven (groot en klein) behorende tot de niet-vitale infrastructuur. Daarmee vallen ook mkb bedrijven uit de Gooi & Vechtstreek binnen de doelgroep van het Digital Trust Center dat straks uitvoering gaat geven aan deze taken. Het wetgevingsproces heeft echter vertraging opgelopen en het is dus nog niet bekend of en wanneer de wet van kracht zal zijn.

- *Mijn Digitale Zaak*, een initiatief van EZK, KVK, MKB-Nederland en INretail waar retailondernemers ondersteund worden bij het digitaliseren. Er wordt een gratis scan aangeboden met een daarbij horend advies op maat. Het advies (bijvoorbeeld gebruik van een tool) wordt via het RVO met een bescheiden subsidie ondersteund om groeimogelijkheden door te voeren. Het budget voor deze regeling is echter altijd overtekend. De ambitie van partijen is om deze regeling bij succes op te schalen.
- *Digitale Werkplaatsen*, een instrument van het Rijk waarin kennisinstellingen met studenten kan inspelen op de vragen van ondernemers. In Utrecht en Amsterdam is een digitale werkplaats operationeel. De financiering hiervan is echter eindig en bedrijven uit de Gooi & Vechtstreek vallen in eerste instantie niet onder het werkgebied.

Deze verschillende vormen van ondersteuning kunnen van waarde zijn voor bedrijven. Het actief wijzen op de mogelijkheden door gemeenten is dan wel van belang. De lokale impact is mogelijk beperkt. Het doel van de MKB-Deal SPOT035 was immers om op regionaal niveau oplossingen te ontwerpen die beter aansluiten op de behoeften van het bedrijfsleven op regionaal en lokaal niveau. Louter afgaan op de behoeften van bedrijven lijkt echter niet voldoende. Onderzoek van MKB Nederland en KvK wezen eerder al uit dat veel bedrijven onvoldoende doordrongen zijn van wat er technologisch kan en wat dit kan betekenen voor hun bedrijfsvoering. De opgave vraagt van gemeenten dus aan de ene kant om vraaggericht te faciliteren, maar aan de andere kant ook om actief te blijven informeren en te stimuleren.

Mogelijkheden voor een vervolg

Voortzetting van SPOT035 vanaf 2024 zou vragen om een flinke jaarlijkse bijdrage van de regiogemeenten. Momenteel zijn de financiële bijdragen van partijen aan SPOT035 als volgt:

Partners	Financiële bijdrage aan initiatief in 2023
EZK	€ 118.430
Gemeente Hilversum	€ 63.430*
Hogeschool van Amsterdam (penvoerder samenwerkingsverband)	€ 25.000
Regio Gooi & Vechtstreek	€ 30.000
Ondernemersverenigingen	In-kind
Totaal	€231.860

*Dit betreft een structurele bijdrage van €35.000 in het kader van de samenwerkingsovereenkomst Hilversum - HvA en een incidentele bijdrage van €28.430 uit de Corona Herstelagenda 2021-2022.

De volgende opties voor een vervolg zijn denkbaar:

		Benodigde financiering	Geschiktheid	Haalbaarheid	Aanvaardbaarheid
Scenario 0	Geen aandacht voor het thema digitalisering mkb vanaf 2024 vanuit regiogemeenten	€ 0,-	-	+	-
Scenario 1	Voortzetting van SPOT035 in de huidige vorm. Focus op verhogen bewustzijn van ondernemers, kennisoverdracht door middel van workshop en webinars en de mogelijkheid voor intake, advies en begeleiding bij implementatie.	+/- € 200.000 per jaar	+	-	-

Scenario 2	Via communicatie inspanningen bedrijven actief wijzen op bestaande mogelijkheden voor ondersteuning, zowel landelijk als regionaal. Daarnaast jaarlijks blijven organiseren van 4-6 themaworkshops in de regio, ism ondernemersverenigingen	+/- €15.000 per jaar	+	+	o
------------	---	----------------------	---	---	---

Conclusie

Niets doen lijkt de minst verstandige optie en zou geen logisch vervolg zijn van de weg die reeds in ingeslagen. Scenario 1 zal van SPOT035 vragen om een gewijzigde strategie zodat meer ondernemers tot implementatie overgaan. Met name ondernemers die niet zijn aangesloten op een vereniging. Scenario 2 lijkt echter het meest geschikt en haalbaar. Daarmee blijven regiogemeenten de ontwikkelingen volgen en wijzen zij hun bedrijven actief op beschikbare ondersteuningsmogelijkheden. De themaworkshops kunnen door de Hogeschool van Amsterdam aangeboden blijven, in samenwerking met ondernemers(verenigingen) uit de regio.

Voorstel:

- SPOT035 niet op de huidige wijze te continueren na 2023;
- Scenario 2 verder uit te werken en de Hogeschool van Amsterdam als penvoerder van SPOT035 te vragen hiervoor een voorstel te doen.

Op basis van dit voorstel zal moeten worden bekeken hoe en met welke partners de benodigde financiering tot stand kan komen. De concrete uitwerking daarvan zal voor een volgend PFHO worden geagendeerd.

Daarnaast zal Gemeente Hilversum met de Hogeschool van Amsterdam de mogelijkheid gaan verkennen om met behulp van de goedgekeurde groeifondsaanvraag 'Opschaling PPS Beroepsonderwijs' tot passende mkb-dienstverlening te komen op het gebied van Circulair, Digitaal en Energie.